

Srogachnô susza....

Ludzie pierōnym czynsto złoszklwiajōm ankohol, gōdajōm łō niym ze przelynkniyńciym. We wieluch krajach Ojropy (u Ynglynderōw, we Szwecyi, we Miymcach) a i we Polsce tyż powszydniōm praktikōm je zbijani pijynżnego i politycznego kapitalu, iścizny bez grōżynie sztajerōngym, podwyżkōm cyny ankoholu, co bezmac mō pōmōgać we smożyniu ankoholizmu, tego chnet nōjšzklivszego nōlogu. Mocka tyż mōndrokōw miyni, iże zawiyranie do heresztu za deczko ino jakisik ci tam „marihuany” tyż je ło kant dupa łoztrzaś, bo przecamć wszyjske miarkujōm, co ankohol (machmol, gorzōła) je barzij szklōdliwy a idzie go wszandy sie lajstnōńć. A można skuli tego je gorzōła takō opaśnō. Moga sie tyż ze kōždym wetnōńć, iże samtukej u mie na Ślōnsku wiyncej ludzi bōło użartych bez jakigosik psioka niżli bez tigra. Ale wiym tyż ftorego śnich niy kciōłbych trefić na mojij drōdze, na tyn przikłōd we naszym chorzowskim ZOO nałōczōs szpacyru.

Ślepać abo niy ślepać – tōż tyż je pytani, ftoe wrōzō kōždy rok, kiej ino nōm przyjndzie poświōntyczny kacynjamer i cowiek chyci sie za swoji noworoczne postanōwiynia.

Wiycie, jedyn ynglicki srogi mōndrok i wizynszaftler spytōł ci sie kiej sik (a sōmech czytōł tyn artikel Deana Burnetta), eżli gorzōła bōłaby tak łoszklwie pojzdrzanō, kiejby rauchcimry „opium” byli dzisiōj na isto jednako ajnfachowe i powszydnie, jak we tyj wywołanyj ypoce wiktoryjōńskij?

I sam – za tym Ynglynderym, Deanym Burnetty – idzie pedzieć, co ankohol je ci znany łod tak dōwna, iże stōł sie już tajlōm naszymu społyczynstwu. Ale idzie tyż spytać, co by to sie stało, kiejby ze jakisik tam k’wōli go ci nōm zebrali?

Pewnikiy w nōjbliższyjszym czasie wszyjske nasze karnewalowe, balandrowe plyjny diosi by wziyni. Wiynkszōść snōs szafła by to we krōtkich abugach, ale nōjbarzij uciyrpiyliby ankoholiki, kerym kuknōł by we łocy łosty „zespōł odstawienia” – jak gōdajōm mōndroki. A tyż i te, ftoe ślepiōm roztomajte inksze łoszklstwa, coby zaspokoić swōj głōd ankoholowy. I to, tak prōwdōm, blank niy bōłoby przyjemne, prōwda?

Wszyjske ale słōżby medyczne, dochtory i flyjgey, niy musieliby już niyś hilfy ludziōm zagidzōnym. Po ździybku tyż czysto, liczba stynczkōw, dolyglōści skuplowanych ze nadmiyrnym ślepaniy gorzōły tyż by śleciała. Zmyńszōłyby sie tyż wszyjske negatiwne skutki łozarstwa dlō cōłkigo społyczynstwa, i to łod łobniżyniō wydajności roboty, bez gwōłt, a przy fajrancie na cufalowych kōntaktach zeksualnych i jejich folgach we pōstaci roztomajtych chorōbskōw aby niykcianych.... dziecek.

Eliby zatym pozbawiōne gorzōły społyczynstwo bōłoby zdrowsze i barzij szczysne? Niyprawie. Bezzwłōcznym dobroczynnym skutkōm zdrōwotnym mogliby azistować katastrofalni kōnzekwyncje społyczne. Piyrszō z raji: zysk sklepōw, ftoe niy mōgliby sprzedōwać ankoholu, stopierōnsko by ślecieli. Te

wszyjske supermarkety pewnikiym by łobstôli, ale maluške sklepy już na zicher niy.

Te wszyjske moderne „puby” mieliby jezcze gorzj. Niyftore lejzōm tam, coby być miyndzy ludźmi, inksze – coby potaćcować, ale tak by tak, te przibytki majōm we kuście, utrimujōm sie ze sprzedowania... gorzōły. Neści ze czasym kōntmany naumieli by sie, jak przetrōwić wieczory nad glaskōm apfelzōftu, ale to wymogō czasu, juzaś gōdka, „iż trza deczko doczkać, aże zwekslujōm sie zwyki społyczne”, niy mōgłoby pryndzyj posużyć za zołgōwka we zituacyji, kie jeltak zniyskorzōłby sie ło pōra tydni.

A co ze tymi wszyjskimi modernymi terōzki „fast foodōma”, ftore żyjōm wrōłz ze roztomajtymi „pubami” i klubami, i sōm łozewrzite do mola bez cōłki dziyń, i cōłkō noc, coby nafutrować głōdnych łochlapusōw, kierzi wylazujōm na fest sztajfnych szłapach ze tych wszyjskich szynkōw, knajpōw, kere zawiyrājōm skorzj? Kiejby zbankrōciyli te „puby” i kluby, te cōłke „fastfoodziarnie” niy łobstôli by dugszj niżli tydzijń. Tōż tyż zarōzki je pytani, jak srogi ajnszlus na kōnzumpcjō jōdła mō gorzōła? Mie sie zdō, iż stopierōński. Kiejby tyn wpływ, tyn ajnszlus łostōł jużciē łograniczōny, mielibychmy do czyniyniō ze przidajnymi skutkōma dlō naszymo zdrowiō i strzodowiska, ale uciyrpiōłby festelnie biznes i dōmowe budżyty. Mocka ludzi łostali by nōgle bez roboty. Beztōż tyż zdō mi sie, iż taki scynariusz powiydzō, zachyncō do siōngniyniō po sznapsa, ale to przecamć niy bōłoby możebne. A skoro niy dałoby sie już tōnkać jankoru i starōści we gorzōle, bōłoby dobrze znōjść se jakosik inkszō łozrywka, prōwda?

Ja, jō miarkuja, co to wszyjsko je możno psinco prōwda, alech przeczytōł artikkel Deana Burnetta (dochtora, i redachtora ze Guardian News) i dalszj mi sie zdało. Kōniycznie, po niywōli. We „pubach” i klubach czynsto organizyruje sie darmōwe wystympy na żywo: kōncyrti, wicne i szpasowne szpektakle, a bali i tyjatrálne kōnsztiki. Kost, utrata takich ci amatorskich impryzōw sztimuje sie zaobycz we tajli abo i we cōłkości ze sprzedowaniō gorzōły. Bezt tyj gorzōły staliby sie festelnie fol wertowne. I te spiynte, snerwōwane, pozbawiōne prōw, roboty i możybnōści pitniyniō łod włōśnych problymōw społczyństwo pewnikiym siōngnōłoby po blank niylegalne, bezprōwne strzodki. Dźwignōł by sie handel narkotykōma, sztajgła by przestympczōść. Jedzinym łozwiōnzaniem, na jake przemōg by sie RZŌND, bōłoby zalegalizōwani jakigosik ci narkotiku, ftory wypōłniōłby prōżnia po... ankoholu. I tak ci sie te kōłko zawrziło.

Nō, i terōzki wniōsek, refleksjō: eżli kcecie, łobchowejcie absztynyncjō, chwōła Wōm za to, bo lekszj je ło nij, ło tyj abszynyncyji gōdać, niżli jōm tak na isto praktikōwać. Jednakowōż doliberowanie, handryczynie dobrych, abo złych folgōw sļepaniō je ci na isto fest fasciniyrujōnce... I, chopi, możno ftoryś swōs wyskoczy symnōm do „pubu”, do szynku, coby ło tym do łostatka ... pogōdać?